

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

2015-10-05

1 (53)

Plats och tid

Kommunhuset, rum 367, klockan 15.00–18.00

Beslutande

Per Sjödahl (MP), ordf.
Henrik Harlitz (M)
Magnus Cassel (S)
Lennart Lindbom (S) tjug för Sigyn Lindbom (S)
Ann-Helen Selander (M)
Göran Stenman (V)
Kenny Sandhög (SD)

Ersättare

Martin Odalgård (MP)
Tommy Christensson (M)
John Berg (C)
Ingemar Andersson (FP)

Tjänstemän

Mona Wrethman, sekr
Elin Isaksson
Irén Larsson

Kajsa Wegberg

Utses att justera

Magnus Cassel

Justeringens
plats och tid

2015-10-12

Underskrifter

Sekreterare

..... Paragrafer 86-97
Mona Wrethman

Ordförande

.....
Per Sjödahl

Justerande

.....
Magnus Cassel

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Sammanträdesdatum

2015-10-05

Datum för anslags
uppsättande

2015-10-14

Datum för anslags
nedtagande

2015-11-06

Förvaringsplats
för protokollet

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen

Underskrift

.....
Monica Lantz

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

2015-10-05

2 (28)

Ärenden**Sid**

§ 86	Mötets öppnande – val av justerare	3
§ 87	Yttrande över Samråd – Planprogram för utveckling av Onsjö. Dnr 2015.924-2	4
§ 88	Yttrande Samråd för Detaljplan för Holmängen norr om Östra vägen Dnr 2015.890-2	10
§ 89	Yttrande över ansökan om tillstånd för utökad verksamhet, AJ Dahlbergs Slakteri, Tån 2:2 Dnr 2015.34-8	19
§ 90	Yttrande angående Miljöprogram 2030 för Vänersborgs kommun Dnr 2015.861-2	23
§ 91	Föreläggande med vite avseende Högens Fårgård dricksvattenanläggning Väne-Ryrs Högen 1:8 Dnr 2015.493-8	27
§ 92	Delegationsbeslut enligt delegationsordningen	27
§ 93	Meddelanden om inkomna skrivelser	27
§ 94	Ekonomi	27
§ 95	Ordförandens information	28
§ 96	Förvaltningschefens information	28
§ 97	Övriga frågor	28

Justerande sign

Utdragsbestyrkande

§ 86

Val av protokollsjusterare

Att jämte ordföranden justera protokollet väljs Magnus Cassel.

_____

Byggnadsförvaltningen

§ 87

Dnr 2015.924-2

**Yttrande Samråd – Planprogram för utveckling av
Onsjö****Miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande**

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att avge följande yttrande.

Nämnden har i sin remissgranskning fokuserat på hur programmet har hanterat frågor om våtmarker, dagvatten/markvatten, naturvärden och störningar. Nämnden har följande synpunkter:

- Planprogrammet bedöms ge goda förutsättningar för ett hållbart byggande och nämnden ser positivt på att programmet tar hänsyn till områdets topografi och karaktär. Nämnden anser att det är viktigt för områdets framtida exploatering att tankarna från planprogrammet följer med ända ut i detaljplaner och i praktisk utformning.
- Våtmarker ska i enlighet med Grönplanen skyddas från utdikning och exploatering. Nämnden anser att landskapsanpassad bebyggelse där våtmarkerna skyddas är en förutsättning för byggnation i området.
- En översiktlig naturvärdesinventering (NVI) samt geohydrologisk undersökning och dagvattenutredning för programområdet bör göras i ett tidigt skede.
- För områdena som pekas ut som möjliga för förtätning anser nämnden att det behövs en mer fördjupad analys av områdenas betydelse för t.ex. gröna korridorer, lekområden för barn, multifunktionella ytor innan man går vidare med planläggning.
- Risker för höga radonhalter, förorenad mark och buller från båttrafik bör uppmärksammas i det fortsatta planarbetet. Hänsyn till framtida bullernivåer ska tas.
- Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att det är mycket viktigt att beslut kring vägdragningar kring Brätte föregås av avvägning mot områdets kultur- och naturvärden i samband med den fortsatta planeringen av vägdragningen.
- Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att programmet inte medför någon betydande miljöpåverkan förutsatt att områdets våtmarker hanteras på det sätt som föreslås i programmet. Vägkopplingarna kring Brätte bedöms medföra betydande miljöpåverkan som kräver en MKB. Miljö- och hälsoskyddsnämnden instämmer i byggnadsförvaltningens

bedömning att etapp 3 kan bli aktuell för miljöbedömning beroende på vilka verksamheter som kan vara aktuella att tillåta i planen.

Ärendebeskrivning

Byggnadsförvaltningen har upprättat ett förslag för utveckling av Onsjö som nu är ute på samråd.

Syftet med programmet är att planera för ett långsiktigt hållbart samhälle och vara ett underlag för kommande planering av området och nya detaljplaner. Programområdet avgränsas i öster av Karls grav, i söder av Onsjö golfbana och i väster av Johannesbergsvägen. I norr gränsar området mot det redan bebyggda delarna av Onsjö (Norra Onsjö). Planprogrammet föreslår en etappvis utbyggnad i tre steg, med blandad bebyggelse för bostäder, skola, kolonilotter och verksamheter i området söder om den stora kraftledningen. Den totala bebyggelseytan för alla tre etapper är 53,5 ha. Kommunen är ägare till större delen av marken inom området.

Området föreslås få en högre exploateringsgrad än de tidigare utbyggda delarna av Onsjö med småskalig bebyggelse och blandade boendeformer som hyresrätter, bostadsrätter och tät villa- och parhusbebyggelse. Planprogrammet tittar också på möjliga områden till förtätning inom redan utbyggda områden i Onsjö. Fullt utbyggt kommer området ge bostäder för ca 2000 personer.

Programmet innehåller inriktning för framtida bostadsbebyggelsens utformning och placering i landskapet och dagvattenhantering.

Marken som planeras att tas i anspråk för bebyggelse består till mesta delen av kuperad skogsmark med inslag av våta partier. Området söder om kraftledningen används idag främst som rekreations- och strövområde. Längs med Karls grav finns en populär vandringsstig och lövskogsbetonad vegetation. Dessa miljöer sparas och stråken för rekreation utvecklas. Inom området finns ett flertal fornlämningar. Dessa miljöer skyddas och framhävs i planen.

Området är delvis utsatt för flygbuller.

I planprogrammet tas också vägkopplingar till andra områden upp. Dessa ligger delvis utanför det egentliga området för planprogrammet men belyser hur programområdet kan kopplas ihop med andra delar av staden.

Innehållet i planprogrammet grundar sig på av kommunen redan kända uppgifter och ställningstagande i t.ex. Grönplan och lokala miljömål. Inga ytterligare undersökningar har gjorts. Arbetet med planprogrammet har föregåtts av en medborgardialog för att fånga upp Onsjöbornas synpunkter.

Byggnadsförvaltningen bedömer att genomförandet av de föreslagna förändringarna inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan för

etapperna 1 och 2. Dock kan en bedömning behövas för detaljplaner inom etapp 3.

Bedömning

Natur- och kulturvärden samt social värden

Naturvärdena i området är framförallt knutna till områdets lövskogsmiljöer och sumpskogar. I de barrskogsdominerade områdena söder om kraftledningen finns sumpiga partier med gran och björk. Området är bitvis mycket kuperat med inslag av hållmarkstallskog. Längs med Karls grav finns lövskog med gång- och cykelvägar som används för rekreation. Längre söder om de planerade utbyggnadsetapperna finns utpekade sumpskogar, lövskogar och grova träd med höga naturvärden. Dessa berörs inte av byggnation. Ett större sammanhängande skogsområde från kärret i väster till det lövskogsområde som omnämns i Grönplanen med bevarandevärde sparas.

I Grönplanen pekas också gamla torpamiljöer ut som bevarandevärde. Inom området finns fornlämningar och rester av torpgrunder. Dessa ska enligt planprogrammet tas till vara. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ser att det finns potential att genom riktad skötsel av området utveckla dessa miljöer så att områdets natur- och sociala värden höjs.

Området tänkt för exploatering har inte inventerats på naturvärden. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att en översiktlig naturvärdesinventering (NVI) behövs för området. Den fuktiga miljön skapar förutsättningar för fridlysta groddjursarter som t.ex. Större vattensalamander. Det är bra att ha kännedom om eventuella skyddade arter i ett tidigt stadium då dessa kan inverka på detaljplaners utformning.

Inom etapp 1 präglas området av sumpskogen. Planprogrammet föreslår en hög exploateringsgrad där man bygger landskapsanpassat för att skapa ett mindre avtryck t.ex. genom att bygga i suterräng eller upphöjda hus på pålar tillsammans med en dagvattenpark som kan nås via spänger och broar.

Våtmarker ska i enlighet med Grönplanen skyddas från utdikning och exploatering. Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att landskapsanpassad bebyggelse där våtmarkerna skyddas är en förutsättning för byggnation i området.

Våtmarker och sumpskogar är biotoper som utgör endast en bråkdel av de våtmarker och vattendrag som en gång fanns i odlingslandskapet. Våtmarkerna är mycket viktiga för den biologiska mångfalden och utför många ekosystemtjänster, som rening och fördröjning av vatten och för reglering av den naturliga vattenbalansen i marken.

Enligt planprogrammet tillåts våtmarkerna till stor del behålla sin naturliga utformning och ses som en tillgång i området bl.a. för hantering av dagvatten.

Exploatering av området ställer höga krav på dagvattenhantering och landskapsanpassad bebyggelse för att kunna skapa lämpliga boendemiljöer samtidigt som naturvärdena kopplade till den speciella hydrologin och den naturliga vattenbalansen i området ska kunna bevaras.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att en geohydrologisk undersökning och dagvattenutredning bör göras i tidigt skede. Eftersom vattnet rör sig genom landskapet bör en övergripande undersökning göras för hela området där exploatering planeras. Detta för att förhindra att problem uppstår nedströms i systemet och påverkar följande etapputbyggnader.

Exploatering av området innebär att en del av områdets värde för friluftsliv och rekreation minskar. Genom att tillgängliggöra våtmarksområden som idag är lite nyttjade kan förutsättningarna för rekreation och friluftsliv till viss del bevaras.

Området kommer att beröras av kommande vattenskyddsområde för Vänersborgsviken och Göta Älv när detta antas. Detta kan innebära t.ex. krav på dagvattenrening och anmälningsplikt för vissa verksamheter.

Strandskydd och sjönära byggande

Strandskyddet kring Karls Grav är 100 meter. Bostadsbebyggelse planeras utanför strandskyddsområdet. Enligt programmet ska området närmast vattnet kännas tillgängligt med förutsättningar för att området blir ett levande stråk.

Tänket med högre exploateringsgrad närmast vattnet, utanför strandskyddat område, med flervåningshus istället för att låsa upp området med privata villor är bra. Detta förutsatt att exploateringen sker med hänsyn till områdets naturvärden.

Nämnden anser att man även bör vara medveten om att även områden för t.ex. odling kan ha en avhållande effekt som minskar tillgängligheten i området. Här är placering och utformning viktiga faktorer för tillgängligheten.

Förtätning

I planprogrammet har man tittat på fem möjliga förtättningsområden i norra Onsjö. Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att det behövs en mer fördjupad analys av områdenas betydelse för t.ex. gröna korridorer, lekområden för barn, multifunktionella ytor innan man går vidare med eventuell detaljplaneläggning.

Buller från flyg och vägtrafik och sjöfarten

Bullret från båttrafiken är inte kartlagt. Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen har ingen kännedom om klagomål på buller från båttrafiken. I kommande

detaljplanearbete bör man dock mäta bullret för att försäkra sig om att detta inte kommer innebära störningar för ny bebyggelse. Bl.a. kan större lastfartygsmotorer alstra lågfrekvent buller som kan upplevas störande. Bullernivåerna från vägtrafiken är i dagsläget låga. Enligt förordning om trafikbuller vid bostadsbyggnader 2015:216 ska hänsyn tas till framtida trafik som har betydelse för bullersituationen. Buller från framtida trafik bör utredas i det fortsatta planarbetet.

Onsjö berörs av flygbuller från flygplatsen Malöga. Hänsyn till bullerutbredningskurvan för flyget har tagits i programmet.

Kraftledningar

Ett skyddsavstånd på 50 m mellan bostäder och högspänningsledning på 132 kV har angetts i planprogrammet.

Förorenad mark

Det finns inga kända förorenade områden som är registrerade i Länsstyrelsens EBH-register. Det kan dock finnas områden som inte är kända t.ex. mindre lokala tippar och utfyllnader. Detta behöver beaktas i det kommande planarbetet.

Radon

Området är översiktligt karterat med avseende på radon. Det finns stråk med högrisk för radon väster och norr om planerade etapputbyggnader. Eftersom radonkartans gränser inte är exakta bör en närmare undersökning av radonhalten göras i planskedet.

Luftkvalitet

Området ligger inom påverkansradie från Vargön Alloys. Det kan också finnas verksamheter inom Stallbackaområdet som berör området. Luft i Väst kan utföra spridningsberäkningar. Äldre mätningar visar på att miljökvalitetsnormer för luft klaras.

Anslutande vägar

Planprogrammet tar upp vägkopplingar till omgivande områden. Alternativ för både möjliga cykelvägar och bilvägar redovisas. Bl.a. redovisas vägalternativ som ska koppla samman Onsjö och Öxnered med en vägdragning som berör Brätte som är fornminnesklassat och riksintresse för kulturmiljövård. Detta saknas under rubriken "Riksintresse". Området hyser också höga naturvärden. Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att det är mycket viktigt att beslut föregås av avvägning mot områdets kultur- och naturvärden i samband med den fortsatta planeringen av vägdragningen.

Miljöbedömning

Enligt 6 kap 11 § miljöbalken ska en kommun då den upprättar ett program göra en miljöbedömning om dess genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Syftet med miljöbedömningen är att integrera

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

2015-10-05

9 (28)

miljöaspekter i programmet så att en hållbar utveckling främjas. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att programmet inte medför någon betydande miljöpåverkan förutsatt att områdets våtmarker hanteras på det sätt som föreslås i programmet. Vägkopplingarna kring Brätte som kommunen redovisar i programmet bedöms medföra betydande miljöpåverkan som kräver en MKB. Miljö- och hälsoskyddsnämnden instämmer i byggnadsförvaltningens bedömning att etapp 3 kan bli aktuell för miljöbedömning beroende på vilka verksamheter som kan vara aktuella att tillåta i planen.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

_____

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

2015-10-05

10 (28)

Byggnadsförvaltningen

§ 88**Dnr 2015.890-2****Yttrande, samråd för detaljplan för Holmängen norr om Östra vägen****Miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande**

Nämnden har i sin remissgranskning fokuserat på hur programmet har hanterat frågor om naturvärden och strandskyddets intressen, dagvatten och störningar.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att inte tillstyrka följande delar av planen:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att det saknas skäl att upphäva strandskyddet inom hela det område som betecknas som kvartersmark.

Nämnden avstyrker upphävande av strandskydd för:

- Området med kvartersmark öster om gården Fredrikslund, samt för kvartersmarken kring gården Källshagen.

Det är lämpligt att strandskyddet ligger kvar i planen från en linje ca 200 meter från strandkanten, och som följer den östliga delen av den sammanhängande planerade kvartersmarken avsedd för bostäder (gult på plankartan).

- Nämnden bedömer att området som pekats ut för skola är olämpligt för skolverksamhet pga. för höga bullernivåer.

Övriga delar av planen tillstyrker nämnden under förutsättning att följande synpunkter beaktas.

- Plankartans bestämmelser med avseende på buller behöver skärpas och kompletteras med vilka bullernivåer som ska gälla för bostäder. Nämnden bedömer att man genom planen bör säkerställa 60 dB(A) ekvivalent ljudnivå ska kunna klaras vid fasad och att minst hälften av bostadsrummen ska vara vända mot en sida där 55 dB inte överskrids.
- Skyddsbestämmelserna för träden behöver generellt ses över i planen. I planförslaget saknas skydd helt för träd som inte ännu inte uppnått kriterierna för skyddsvärda träd eller utgör viktiga inslag i en biotop. Detta

Justerande sign

Utdragsbestyrkande

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

2015-10-05

11 (28)

gäller träd både för områden med allmän platsmark ”Natur” och inom områden med kvartersmark.

Hänvisning till att alléerna omfattas av biotopskydd bör finnas med på plankartan. Trädraden öster om gården Fredrikslund utgör en allé och bör markeras i plankartan.

- För bevarande av naturvärdena i området är det mycket viktigt att det tydliggörs vad bestämmelserna för vård och skötsel av träd och naturmark i planen innebär för att de ska kunna tillämpas. För detta krävs att ett skötselprogram tas fram som kopplas till planen.
- Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att kvartersmarken kring gårdarna Källshagen och Fredrikslund bör utgöras av allmän platsmark för att säkerställa områdets naturvärden och tillgodose strandskyddets intressen.
- Nämnden anser att GC-vägarna längs alléerna och gårdsplanerna kring gårdarna Källshagen och Fredrikslund även fortsättningsvis bör vara grusade och att detta bör regleras i planen.
- Nämnden bedömer att dagvattenfrågan behöver belysas tydligare innan antagande av planen och att kommunens policy för hantering av dagvatten ska tillämpas. Detta innebär t.ex. att en dagvattenutredning bör göras med fokus på hur dagvattenhanteringen kan utformas som en estetisk, biologisk och hydrologisk resurs.
- En att fördjupad undersökning med avseende på markföroreningar bör göras i det norra området där föroreningar hittats. Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att en säkrare bedömning ska kunna göras och om möjligt en avgränsning av det förorenade området. Med utgångspunkt från resultatet ska en bedömning göras om bortschaktning av förorenade massor krävs. Utfyllnad får bara göras med massor som klarar riktvärden för känslig mark. Massor som används ska ha dokumentation med avseende på ursprung och innehåll.
- Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer under förutsättning att nämndens synpunkter beaktas i den slutliga detaljplanen att planen inte medför betydande miljöpåverkan. Om det slutliga förslaget medger byggnation på området öster om gården Fredrikslund bedömer miljö- och hälsoskyddsnämnden att denna delen av planen kräver miljöbedömning och MKB för att utreda effekter på områdets naturvärden.
- Det är viktigt att markuppfyllnad inte sker inom området benämnt Natur, men hänvisning till buffert vid höga vattenstånd samt påverkan på naturvärden.

Justerande sign

Utdragsbestyrkande

Ärendebeskrivning

Området är beläget nordöst om Östra vägen och söder om befintlig bostadsbebyggelse vid Björkholmsgatan. Området är strandnära och begränsas i öster av strandlinjen mot Göta Älv och sträcker sig söderut till Kyrkängens koloniområde.

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra byggnation av nya bostäder i området med nära anslutning till natur, barnomsorg och kolonilotter.

Området ger i större utsträckning tillåtelse till mindre verksamheter, kontor och småskalig icke störande handel och hantverk. Området ingick i program för detaljplaner för Holmängen som godkändes av kommunfullmäktige 2008.

Planområdet ligger delvis inom strandskyddsområde för Vänern och Göta Älv och stora delar av området hyser höga värden för både natur- och friluftsliv. Detaljplanen möjliggör för nybyggnation av ca 500 lägenheter och ca 100 radhus/atriumhus i området på mark som i huvudsak utgörs av obebyggd jordbruksmark. Området ligger delvis under lägsta dimensionerande nivå för Vänern. Detta innebär att stora delar av området behöver fyllas ut för att klara höjda vattennivåer.

Bedömning

Buller

Området är utsatt för buller från både väg- och järnväg. En bullerutredning, ”Trafikbullerutredning för detaljplan Holmängen”(ÅF 2012-07-03, uppdaterad 1012-11-01), har gjorts. Beräknade bullernivåer visar att de värden som anges i Förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader överskrids både med avseende på ekvivalenta och maximala ljudnivåer i området närmast Östra vägen som planeras för bostäder och skola.

Riktvärden för buller vid bostadsbyggande (förordning 2015:216):

- 1. 55 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad, och*
- 2. 50 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats om en sådan ska anordnas i anslutning till byggnaden.*

Om ljudnivån ändå överskrids bör:

- 1. minst hälften av bostadsrummen i en bostad vara vända mot en sida där 55 dBA ekvivalent ljudnivå inte överskrids vid fasaden, och*
- 2. minst hälften av bostadsrummen vara vända mot en sida där 70 dBA maximal ljudnivå inte överskrids mellan kl. 22.00 och 06.00 vid fasaden.*

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

2015-10-05

13 (28)

Med de bullerskyddsåtgärder som föreslås i utredningen, en kombination av bullervallar och plank, så beräknas samtliga hus klara 55 dB(A) för våning 1, medan bullernivåerna överstiger 60 dB (A) på några platser, främst från våning 2 och uppåt.

Ljudnivåerna på innergårdarna beräknas till största delen vara lägre än 50 dB(A).

Av plankartan framgår att ”Bullerkrav ska uppfyllas”. Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att denna formulering behöver skärpas och kompletteras med vilka bullernivåer som ska gälla för bostäder. Nämnden bedömer att man genom planen bör säkerställa 60 dB(A) ekvivalent ljudnivå ska kunna klaras vid fasad och att minst hälften av bostadsrummen ska vara vända mot en sida där 55 dB inte överskrids. Kravet bedöms som rimligt med hänsyn till att området gäller nyexploatering och för att uppnå en god inomhusmiljö (Riktvärden för avstegsbedömning, Boverkets Allmänna råd om buller i planeringen 2008:1).

Boverket rekommenderar ljudnivåer under 50 dBA ekvivalent och 70 dBA max för skol- och förskolegårdar, vid nybyggnation. Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att det är motiverat att ha högst 50 dBA ekvivalent på gården – dels ur hälsoaspekt och dels ur pedagogisk synpunkt. Mycket av pedagogiken sker/ bör ske utomhus och då bör trafikbuller begränsas.

”Trafikbullerutredning för detaljplan Holmängen, 2012-07-03” har inte visat att dessa bullernivåer kan klaras inom det området som planlagts för skolverksamhet. Utredningen har heller inte beaktat att trafikmängderna kan öka i framtiden eller utrett om industriområdet på andra sidan Östra vägen kan ge upphov till ökat buller.

Med anledning av ovanstående bedömer miljö- och hälsoskyddsnämnden att området är olämpligt för skolverksamhet.

Naturvärden

Inom området finns höga naturvärden. Dessa är främst knutna till lövskogsmiljöerna, strandmiljöerna, de grova träden och det öppna och betade odlingslandskapet. I området finns ett flertal fridlysta och rödlistade arter bl.a. större och mindre vattensalamander och mindre hackspett.

Området är det artrikaste inventerade området i kommunen med avseende på fladdermöss. Samtliga fladdermöss är fridlysta och flera av arterna är rödlistade. I området kring Holmängen har den hotade arten Dammfladdermus noterats (kategori EN – starkt hotad).

Många av områdets naturvärden är till stor del knutna till det småskaliga och hävdade (bete, slåtter osv) jordbrukslandskapet. Området lyfts fram både i Grönplanen och kommande ÖP som ett område med höga natur, kultur- och social värden. Inom planområdet finns ett flertal skyddsvärda

Justerande sign

Utdragsbestyrkande

träd utpekade i Länsstyrelsens inventering samt två utpekade alléer. Alléer och trädrader omfattas av biotopskydd enligt miljöbalken.

Skydd av naturvärden i planen

Det finns förslag på bestämmelser för skydd och vård av träd och naturmark i planen. Nämnden anser att skyddsbestämmelserna för träden generellt behöver ses över i planen.

Det är viktigt att bestämmelserna fungerar tillsammans med praktisk skötsel av träden, t.ex. så att röjning kring utpekade skyddsvärda träd inte kräver marklov.

Planbestämmelserna ger inget skydd för andra träd än de som pekats ut som skyddsvärda inom områden med användning "Natur", på allmän platsmark. Detta behöver justeras då även träd som ännu inte uppnått kriterierna för skyddsvärda träd har ett värde som t.ex. efterföljare eller utgör viktiga inslag i en biotop. Av samma anledning kan skydd av en del träd och trädgångar på föreslagen prickad kvartersmark vara aktuell.

Träden som står på rad längs den gamla vägen norr om Fredrikslund utgör en allé (trädrad) vilket bör framgå av planen då den omfattas av biotopskydd. Hänvisning till biotopskydd för alléer bör finnas med under upplysningar på plankartan.

En stor del av området med höga naturvärden har lagts som allmän platsmark natur i planen. Det finns dock områden kring gårdarna Källshagen och Fredrikslund som lagts som prickad kvartersmark i planen. Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att även dessa områden bör vara allmän platsmark "Natur" med kommunalt huvudmannaskap. Detta för att kunna säkerställa allmänhetens tillträde och kommunal rådighet och skötsel av områdena.

Skötsel för bevarande av naturvärden

Det är mycket viktigt att det tydliggörs vad bestämmelserna för vård och skötsel av träd och naturmark i planen innebär för att de ska kunna tillämpas. För detta krävs att ett skötselprogram tas fram som kopplas till planen.

Områdets mycket höga värde för natur och kommuninvånarnas tillgång till rekreationsområden behöver vägas in i bedömningen kring kostnaderna för skötsel.

Det är viktigt att planen ger förutsättningar för bete stärkt med slätter för att behålla naturvärdena i området. I dagsläget tecknar fastighetsförvaltningen inga avtal på mark som omfattar allmän platsmark. Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att frågan behöver utredas ur ett bredare perspektiv med konsekvensanalys för t.ex. minskade naturvärden. Skötselavtal används i många andra kommuner som en lösning för skötsel

på allmän platsmark, under förutsättning att marken hålls tillgänglig för allmänheten.

Nämnden anser att GC-vägarna längs alléerna och gårdsplanerna kring gårdarna Källshagen och Fredrikslund även fortsättningsvis bör vara grusade. Hårdgjorda ytor som asfalt kan rubba vattenbalansen för träden, minskar markens förmåga att ta hand om dagvatten och sänker naturupplevelsen för friluftslivet. Nämnden anser att detta bör regleras i planen.

Strandskydd

Det föreslagna planområdet ligger delvis inom Vänerns och Göta Älvs strandskyddsområde som är 300 respektive 100 meter. Planförslaget upphäver strandskyddet inom kvartersmark. För upphävande av strandskyddet i planen krävs särskilda skäl som framgår av miljöbalken 7 kap 18§.

De skäl som kan anses vara aktuellt är ”området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området”.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att det saknas skäl att helt upphäva strandskyddet inom det område som betecknas som kvartersmark. Det är lämpligt att strandskyddet ligger kvar i planen från en linje ca 200 meter från strandkanten, och som följer den östliga delen av den sammanhängande planerade kvartersmarken avsedd för bostäder (gult på plankartan). Detta för att tillgodose en buffert ner mot vattnet med tillräckligt utrymme för växt- och djurliv och det rörliga friluftslivet. Området hyser höga naturvärden och kommunens Grönplan pekar på vikten av att hålla strandområdet obrutet så att området kan fortsätta vara ett värdefullt närströvsområde. Genom att bevara strandskyddet inom detta område säkras tillgången till strandområdena för dem som kommer bosätta sig i de nybyggda husen.

Det allmänna intressena för upphävande av strandskyddet inom detta område bedöms inte vara tillräckligt stora.

Detta innebär att nämnden anser att det inte heller finns skäl att upphäva strandskyddet på det område som föreslås som kvartersmark kring gården Källshagen som ligger i strandnära läge och nära gc-väg.

Normalt förfarande är att strandskyddet upphävs på kvartersmark eftersom det i och med benämningen kvartersmark ligger en rätt att bygga på marken. Den föreslagna markanvändningen för gården Källshagen är mycket bred där bl.a. natur/friluftsliv/rekreation, bostäder, kontor, odling och småskalig djurhållning, vård och småskalig handel och hantverk tillåts. Nämnden bedömer att det har stor betydelse för strandskyddets intressen vilken typ av markanvändning som tillåts. T.ex. skulle en privatbostad ha betydligt större negativ inverkan på det rörliga friluftslivet än en anläggning för

natur/friluftsliv och rekreation. Även utformningen av en byggnad har stor betydelse för hur avhållande byggnaden upplevs. Både utformning och påverkan på friluftsliv, växt – och djurliv är något som prövas vid en strandskyddsdispens.

Nämnden bedömer därför att strandskyddet ska vara kvar för detta område. Markanvändning som bostäder och kontor som ökar risken för att området upplevs privatiserat bör tas bort.

Nämnden anser vidare att det avstickande området längst i öster med kvartersmark för bostäder (gult på plankartan) strider mot planprogrammet och ska utgå. Bebyggelse i detta område inkräktar alltför mycket på strandskyddets intressen både vad gäller det rörliga friluftslivet och växt- och djurlivet. Det allmänna intresset för bostäder bedöms inte i detta fall väga så tungt då det redan möjliggörs för andra bostäder inom stora delar av planen. Bebyggelse i detta område splittrar upp det sammanhängande gröna stråket med varierad lövskog/öppen mark/betesmark vilket har stor negativ inverkan både på friluftslivet och naturvärden i området. Detta genom att bostäder och högt exploateringstryck hamnar nära strandlinjen, och den flitigt utnyttjade gång- och cykelvägen. Möjligheten till att hålla betesdjur i området minskar vid kortare avstånd till bostäder och när öppen mark, lämplig som betesmark tas i anspråk. Detta är negativt för flera arter, bl.a. fladdermöss som gynnas av ett landskap som varierar med skog och öppna, gärna betade marker.

Dagvatten

Området avvattnas idag av ett befintligt dike med Vätern och Göta Älv som recipient. Diket tar också hand om dagvattnet från industriområdet på andra sidan Östra vägen. En befintlig dagvattenledning löper över södra delen av planområdet. Denna ledning måste flyttas för att möjliggöra byggnation av bostäder på den plats där ledningen ligger idag.

Planförslaget markerar ett område för dagvatten längs befintligt dike och möjliggör dagvattenhantering i ett område i den nordvästra delen av planen. I förslaget finns planbestämmelsen n2”hårdgjorda ytor i så stor utsträckning som möjligt täcks med genomsläppligt material med undantag för vissa gångvägar och körbanor som ur tillgänglighetssynpunkt kan tillåtas vara asfalterade”. Bestämmelsen gäller vid husens innergårdar.

Enligt kommunens antagna policy för dagvattenhantering (KF 2011-02-02). ska en särskild dagvattenutredning utföras, i ett tidigt skede vid exploatering och planläggning av större områden. Utformningen av lämplig dagvattenlösning är beroende av belastning och föroreningskällor och består ofta av en kombination av olika och ibland utrymmeskrävande lösningar (t.ex. dammar). Lösningen behöver därför vara känd för att kunna möjliggöras och bedömas i planen.

Utredningen bör förutom att visa på dagvattenhanteringen visa hur dagvattnet kan utformas som en estetisk, biologisk och hydrologisk resurs i

enlighet med policyn. Enligt policyn ska tillförseln av dagvatten i ledningssystem minskas och man bör därför titta på hur dagvattnet från ledningen som behöver ersättas ska tas om hand.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att dagvattenfrågan behöver belysas tydligare innan antagande av planen och att kommunens policy för hantering av dagvatten ska tillämpas.

Förorenad mark

En översiktlig miljöteknisk markundersökning har utförts av Sweco AB i Vänersborg i det aktuella området.

I norra delen av området har förhöjda värden av bly, kadmium och kvicksilver hittats i två borrhål. Halterna ligger något över riktvärde för känslig markanvändning. Halterna överskrider det hälsoriskbaserade riktvärdet för kvicksilver och bly. En statistisk beräkning har utförts för det norra området baserat på prover från 6 borrhåll. Bedömningen är att risken är liten att utsättas för höga halter. Däremot sägs att fler resultat krävs för en säkrare statistisk beräkning.

Enligt uppgifter till miljö- och hälsoskyddsförvaltningen har det förekommit nedskräpning i det aktuella området vilket eventuellt kan förklara de förhöjda halterna.

Analys har utförts av två av tre borrhållsprover i fyllnadsmaterial. Inget avvikande förutom tegel har hittats i dessa områden.

Av de förhöjda metallhalterna ligger två över det hälsoriskbaserade värdet. Den statistiska beräkningen har utförts på relativt få prover. På grund av detta och att området ska användas för bostäder och skola bör en fördjupad undersökning utföras av det norra området där föroreningar hittats. Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att en säkrare bedömning ska kunna göras och om möjligt en avgränsning av det förorenade området.

Med utgångspunkt från resultatet ska en bedömning göras om bortschaktning av förorenade massor krävs.

Några ytterligare prover bör utföras i fyllnadsmassorna för att få ytterligare underlag för att göra bedömningen att dessa inte är förorenade.

Markutfyllnad

En utfyllnad av området planeras för att klara framtida översvämningsnivåer. Den uppskattade mängden utfyllnadsmassor är ca 34 000 m³. Utfyllnad får bara göras med massor som klarar riktvärden för känslig mark. Massor som används ska ha dokumentation med avseende på ursprung och innehåll. Vid behov ska även analysresultat med avseende på föroreningar redovisas. Vid användning av utfyllnadsmassor ska radonvärden i utfyllnadsmaterial beaktas.

Nämnden anser att utfyllnad av mark utanför områden med kvartersmark inte ska göras. Sådana områden kan utgöra en buffert vid höga vattenstånd med hänsyn till att bevara områdets buffrande förmåga vid höga vattenstånd samt för områdets naturvärden.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

2015-10-05

18 (28)

Miljöbedömning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer under förutsättning att nämndens synpunkter beaktas i den slutliga detaljplanen att planen inte medför betydande miljöpåverkan. Om det slutliga förslaget medger byggrätt på området längst i öster bedömer miljö- och hälsoskyddsnämnden att denna delen av planen kräver miljöbedömning och MKB för att utreda effekter på områdets naturvärden.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad

Justerande sign

Utdragsbestyrkande

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

2015-10-05

19 (28)

Miljöprövningsdelegationen
Länsstyrelsen i Västra Götalands Län

§ 89**Dnr 2015.34-8****Yttrande över ansökan om tillstånd för utökad verksamhet, A J Dahlbergs slakteri på fastigheten Tån 2:2 i Brålanda, Vänersborgs kommun (Dnr 551-298-2015)****Miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande**

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att:

A J Dahlbergs slakteri under en sammanhängande testperiod ska visa att hygieniseringsanläggningen kan köras utan att luktstörningar som innebär en olägenhet för omgivningen uppstår. Testkörningarna ska ske i samråd med Miljö- och hälsoskyddsnämnden och/eller Länsstyrelsen.

Upphävande av villkor för kylning av slaktavfall bör endast göras under förutsättning att slakteriet har visat att verksamheten kan bedrivas utan att olägenheter från luktstörningar uppstår. Kylbehov kan finnas vid förvaring av riskavfall samt vid driftsstörningar på hygieniseringsanläggningen.

Det bör finnas ett villkor i tillståndsbeslutet som anger att olägenheter från luktstörningar inte får uppstå för omgivningen.

Transporter såväl inom verksamheten som till och från verksamheten bör anpassas så att olägenheter från buller och lukt minimeras. Transporter till och från verksamheten ska ske via väg 2133.

Åtgärder bör vidtas för att sänka zinkhalter i utgående avloppsvatten från verksamheten. Målet bör vara att komma ned till rekommenderade halter 200 µg/l. Villkoren för verksamheten bör reglera detta.

I samband med att nytt tillstånd ges bör kontrollprogrammet uppdateras.

Göran Stenman (V) reserverade sig mot beslutet enligt följande:

"AJ Dahlbergs slakteri har inte visat att befintlig verksamhet kan bedrivas utan oacceptabla luktstörningar, utökat tillstånd bör därför inte ges."

Justerande sign

Utdragsbestyrkande

Ärendebeskrivning

Länsstyrelsen i Västra Götaland har inkommit med en remiss gällande ansökan från A J Dahlbergs slakteri AB om tillstånd för utökad verksamhet.

Slakteriet har idag tillstånd att slakta 15 000 ton per år samt att stycka 2 000 ton slaktkroppar per år. Ansökan gäller en utökning av slaktvikten till 22 000 ton per år samt styckning av 17 000 ton slaktkroppar per år. Slaktverksamheten ska utföras i befintliga lokaler medan en utbyggnad ska uppföras för den utökade styckningen.

Anläggningen ligger i direkt anslutning till Brålanda samhälle. Närmaste bebodda bostadshus ligger 70 m från slakteribyggnaden. Söder om anläggningen finns industri och möbelaffär.

År 2013 togs en hygieniseringsanläggning i bruk på slakteriområdet. Syftet med denna anläggning är att slaktavfall ska hettas upp till 70 °C för att hindra smittspridning. Avfallet ska sedan levereras till biogastillverkning på gårdar i Dalsland. Då hygieniseringen togs i bruk uppstod sådana luktolägenheter att miljö- och hälsoskyddsnämnden tog ett beslut om förbud mot hygienisering. Beslutet lyder:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar med stöd av miljöbalken kap. 26 § 9 samt miljöbalken kap 2 §3 att förelägga AJ Dahlbergs Slakteri AB att omedelbart upphöra med hygienisering av slaktavfall på fastigheten Tån 2:2 i Brålanda tills denna verksamhet kan bedrivas utan luktstörningar för omgivningen.

Beslutet skall gälla med omedelbar verkan även om det överklagas. Testning av luftreningsanordningar får ske i samråd med Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Ett förbättrat kolfilter installerades på anläggningen och uppvärmningstekniken ändrades. Klagomål har inkommit från de boende i omgivningen runt slakteriet även efter förbättringen. De boende anger luktstörningar i samband med hygienisering men även vid andra tillfällen. Frekvensen av klagomål är högst då hygieniseringen körs och vid högre utomhustemperaturer.

En luktutredning har utförts för verksamheten och ett flertal luktkällor räknas upp. Bolaget bedömer att hygieniseringssteget och utlastningen av avfallet utgör den största risken för lukt. En luktpanel har också upprättats av bolaget.

För närvarande pågår en ombyggnation av avfallshanteringen.

Anläggningen ska byggas tätare och luft från hygieniseringsbehållare samt

avfallsutrymme ska behandlas med ozon. Efter ozonbehandlingen ska luften förbrännas i en biogaspanna. Ett kolfilter installeras som ska kopplas in då biogaspansan inte är i drift eller då extra reningsbehov finns.

Slakteriet har ett eget reningsverk där verksamhetens avloppsvatten behandlas innan det leds vidare till det kommunala avloppsreningsverket. Zinkhalterna har varit förhöjda i det utgående vattnet från verksamheten. Det kommunala avloppsreningsverket har problem med förhöjda metallhalter i inkommande avloppsvatten. Zink är en av de förhöjda metallhalterna. Bolaget anger i ansökan att en metod med zinkfällning ska undersökas närmare.

En utredning har utförts av ÅF (Ångpanneföreningen) gällande om och hur verksamhetens avloppsreningsanläggning behöver kompletteras för att uppfylla BAT (bästa möjliga teknik) enligt gällande BREF-dokument och Industriutsläppsförordningen. Enligt BREF ska extra rening ske av partiklar och fett. ÅF gör bedömningen att verksamheten till största del uppfyller kraven och att investeringen inte är skälig i förhållande till miljönyttan. Det kommunala reningsverket har överkapacitet och huvudmannen anser att de kan ta emot avloppsvatten från den utökade verksamheten.

Antalet transporter kommer att öka från nuvarande 75 per vecka till 95 per vecka. Vid transport undviks väg 2129 genom samhället. Transporterna sker på väg 2133 förbi Tån. Största delen av transportererna sker under arbetstid.

Bolaget har i ansökan angivit förslag till vilka villkor som ska gälla för verksamheten. Bland annat önskar man ta bort det villkor som finns i dag gällande kylning av slaktavfall i väntan på borttransport. Skälet är att slakteriavfallet till stora delar hygieniseras.

En ny detaljplan har antagits för området och bygglov har getts för utbyggnad av styckningsdelen. I detaljplanen anges att området är avsett för icke störande verksamhet.

Bedömning

Den viktigaste frågan vid bedömning av miljö- och hälsopåverkan av omgivningen är luktolägenheter från verksamheten. Påverkan på omgivningen från hygieniseringen har varit stora genom luktolägenheter. Vissa klagomål förekom även tidigare gällande lukt från verksamheten men har ökat betydligt efter att hygieniseringsanläggningen togs i bruk. Även andra luktkällor inom slakteriområdet kan ha orsakat lukt även nu. Lukten beskrivs som motbjudande och kväljande. Lukten har även noterats vid flera tillfällen av Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen vid inspektion i Brålanda samhälle. Var luktstörningen uppstår är till stor del beroende av

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

2015-10-05

22 (28)

vindriktningen. Det måste därför vara ett krav att luktolägenheterna minimeras så att de inte innebär en olägenhet för boende i området. Med olägenhet menas luktstörning som inte är obetydlig eller tillfällig.

Åtgärder bör även vidtas för att sänka de förhöjda zinkhalterna i utgående avloppsvatten från verksamheten. Det kommunala reningsverket har problem med inkommande höga metallhalter varav zink är en av dem. Efter avloppsreningsverket leds det renade avloppsvattnet till Frändeforsån. Frändeforsån har statusen måttlig ekologisk status och ej god kemisk status.

Den utredning som utförts av ÅF gällande verksamhetens eget avloppsreningsverk samt det kommunala avloppsreningsverkets synpunkter medför att det inte finns skäl att kräva extra rening av fett och partiklar i dagsläget.

Transporter bör i största möjliga mån styras så att störningar blir minsta möjliga. Transporter genom samhället ger störningar för flest antal boende men det finns även boende på länsväg 2133 som kan bli störda. Klagomål har framförts av en boende efter denna väg.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad

_____

Kommunkansliet
kommun@vanersborg.se
Utvecklingschef
Ann-britt.svedberg@vanersborg.se

Justerande sign

Utdragsbestyrkande

§ 90**Dnr 2015.861-2****Yttrande angående Miljöprogram 2030 för Vänersborgs kommun****Miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande**

Miljö- och hälsoskyddsnämnden yttrar sig genom att ge nedanstående svar på kommunstyrelseförvaltningens frågor.

Svar på kommunstyrelseförvaltningens frågor**Hur relevant upplevs miljöprogrammet av er förvaltning/nämnd?**

Miljöprogrammet upplevs i högsta grad relevant för nämndens och förvaltningens arbete. Många av målen i miljöprogrammet knyter an till uppgifter inom nämndens grunduppdrag och strategiska inriktning. En styrka i miljöprogrammet bedöms vara att det är ett långsiktigt program att sträva mot. Vidare anses som en styrka att det årligen tas fram en miljöhandlingsplan och att resultat följs upp årligen. Det är en fördel att detta görs i samband med nämndernas vanliga årliga planering och uppföljning och att det ingår i det kommungemensamma styr- och ledningssystemet. Miljöprogrammet blir därmed en naturlig och självklar del i verksamheternas arbete och knyter an till kommunens inriktningsmål och visionen.

Hur ställer ni er till de områden ni fått huvudansvar för?

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått huvudansvar för många av områdena i miljöprogrammet 2030; *Levande skogar, Närodlat och artrikt, Vatten- och näringsämnen i balans, Vatten att lita på, Strandmiljöer för fåglar, kreatur och turister, Dagvatten renas lokalt, Användningen av farliga ämnen minskar, Hållbara inköp, Ozon och strålning*. Områdena känns relevanta och ligger inom Miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden saknar huvudansvar inom följande områden:

Målet *Hälsofrämjande miljöer* ligger inom Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbetsuppgifter och frågan bevakas i det strategiska arbetet. Jämte Byggnadsnämnden borde därför Miljö- och hälsoskyddsnämnden ha huvudansvar.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

2015-10-05

24 (28)

Målet *Naturen runt knuten* ligger inom Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbetsuppgifter och därför borde Miljö- och hälsoskyddsnämnden ha huvudansvar jämte Byggnads- och Samhällsbyggnadsnämnden.

Målet *Leka och lära* är i högsta grad relevant inom nämndens strategiska arbete, men också inom grunduppdragen, t.ex. med tanke på tillsyn över inomhusmiljön i förskolor och skolor, giftfri förskola och gröna skolgårdar. En av de huvudansvariga borde därför vara Miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Målet *Renare, tystare och säkrare* ligger i miljö- och hälsoskyddsnämndens grunduppdrag med tanke på tillsyn över industrier, och som remissinstans vad gäller ny- och ombyggnationer samt nya planer (med avseende på buller, utsläpp till luft och vatten). Miljö- och hälsoskyddsnämnden bör därför vara en av huvudansvariga nämnder.

Saknas något viktigt område?

Miljöprogrammet med dess förslag på fokusområden återspeglar de nationella och regionala miljömålen. Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att de viktigaste områdena för miljöarbetet är med i miljöprogrammet 2030 för Vänersborgs kommun.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden saknar en uttalat strävan mot att bevara den biologiska mångfalden i stadsmiljön på området *Grönskande stad och land – Naturen runt knuten*.

Eventuella sakfel och otydligheter?

Det framgår inte tydligt huruvida de kommunägda bolagen och kommunalförbunden omfattas av miljöprogrammet. Kunskapsförbundet Väst är en av huvudansvariga på området *Leka och lära*, medan de kommunägda bolagen inte lyfts in i programmet alls, som t.ex. Vänersborgsbostäder och NÄRF. Vänersborgsbostäder skulle kunna komma in på flera målområden, som t.ex. *Hälsofrämjande miljöer*.

Det framgår inte av miljöprogrammet vad nämndernas grunduppdrag är. Likaså är det svårt att veta vilka mål i planer och program som syftas till. Miljöprogrammet bör vara ett dokument som stolt kan presenteras för invånarna, företag och organisationer, vilket ska kunna motivera och inspirera även utomkommunala aktörer till ett långsiktigt miljöarbete. Det kan samtidigt vara svårt att förstå för de inblandade, alltså kommunanställda, vad som menas med grunduppdrag, Stratsys,

Justerande sign

Utdragsbestyrkande

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

2015-10-05

25 (28)

huvudansvar osv. En tydlig ordlista i början av miljöprogrammet skulle kunna avhjälpa de oklarheterna.

De flesta nämnder är med i programmet och har fått huvudansvar för ett eller flera områden. Kultur- och fritidsnämnden är med på området *Hållbara inköp* och skulle dessutom kunna få ett huvudansvar inom området *Hälsofrämjande miljöer*.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att Samhällsbyggnadsnämnden borde vara huvudansvarig jämte Miljö- och hälsoskyddsnämnden för målet *Strandmiljöer för fåglar, kreatur och turister*.

Huvudansvaret för målet *Minskat avfall* ligger i förslaget på Samhällsbyggnadsnämnden. Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att huvudansvaret borde delas med Kommunstyrelsen, eftersom de som huvudansvarig för målet *Kunskapskommun* kan informera hushåll och livsmedelsföretagare om avfall, klimat och miljö.

Inom målet *Ozon och strålning* bör förtydligas sambandet mellan radon och inomhusmiljön, vilket Miljö- och hälsoskyddsnämnden lägger stora resurser på i tillsynsarbetet. Sista meningen i det målet anses därför vara konstigt formulerad. Förbättringsförslag: Invånare skyddas från radon i inomhusmiljön. Både invånare, djur och växtlighet skyddas från skadlig solstrålning i offentliga miljöer.

Förbättringsförslag?

Det kan förtydligas huruvida de kommunala bolagen omfattas av miljöprogrammet. Miljöprogrammet skulle få större genomslagskraft om även de är med.

Det kan förtydligas vad som menas med t.ex. nämndernas grunduppdrag och mål i planer och program. En ordlista i början på miljöprogrammet skulle underlätta för att förstå.

Det kan förtydligas hur andra, alltså invånare, företag, föreningar och organisationer, kan bidra till att miljöprogrammet 2030 blir verklighet. En liten mening om Kommunens förväntningar på invånarna i början på miljöprogrammet kan tänkas vara lämpligt.

Ärendebeskrivning

Kommunen har sedan 2004 tagit fram lokala miljömål. Dessa har följt de nationella miljömålen och legat till grund för kommunens miljöarbete. De

---

Justerande sign

Utdragsbestyrkande

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

2015-10-05

26 (28)

senast antagna miljömålen antogs år 2009 och dessa behöver nu uppdateras. En brist hos nuvarande kommunala miljömål är att de inte är kopplade till kommunens inriktningsmål och förväntade resultat. Det gör att de riskerar att inte prioriteras.

Ledningsgruppen för Agenda 21 har på uppdrag av kommunstyrelsen tagit fram ett miljöprogram för kommunen, som ska ersätta de tidigare lokala miljömålen.

Enligt beslut i kommunstyrelsen (2015-06-01, § 126) ska miljöprogrammet remitteras till samtliga nämnder innan det föreläggs Kommunfullmäktige för beslut.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har 2015-08-19 tagit emot förslag till Miljöprogram 2030 från Kommunstyrelseförvaltningen.

Kommunstyrelseförvaltningen önskar synpunkter på

- Hur relevant upplevs miljöprogrammet av er förvaltning/nämnd?
- Hur ställer ni er till de områden ni fått huvudansvar för?
- Saknas något viktigt område?
- Eventuella sakfel och otydligheter?
- Förbättringsförslag?

Miljöprogrammet beskriver ett önskat framtidsscenario för år 2030 och gäller hela den geografiska kommunen. För det kommunala arbetet anger miljöprogrammet en övergripande målbild och en riktning att sträva mot. Samtliga verksamheter inom kommunen ansvarar för att följa miljöprogrammet, men huvudansvariga nämnder utses för de olika områdena. Huvudansvaret innebär att aktuella nämnder tar fram förväntade resultat och aktiviteter för dessa områden samt hittar lösningar för hur målbilden ska kunna nås.

Miljöprogrammet bygger till stor del på de nationella och regionala miljömålen samt på existerande kommunala planer och program. Programmet faller ut i två grupper av mätbara mål för kommunen: miljörelaterade mål som ligger i verksamheternas grunduppdrag samt förväntade resultat i mål- och resursplanen. Aktiviteter för att nå dessa mål tas fram av ansvariga nämnder. Måluppfyllelsen redovisas och följs upp årligen genom styr- och ledningssystemet Stratsys. Alla nämnder redovisar sina resultat i samband med ordinarie verksamhetsuppföljning. Miljöstrategen sammanställer årligen en miljöhandlingsplan utifrån framtagna förväntade resultat, mål i grunduppdrag och aktiviteter. Denna följs upp i form av en årlig miljöredovisning.

Justerande sign

Utdragsbestyrkande

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

2015-10-05

27 (28)

§ 91**Dnr. 2015.493-8****Föreläggande med vite avseende dricksvattenanläggning**

.....

Ärende nr 92**BESLUT ENLIGT DELEGATIONSORDNINGEN**

.....

Ärende nr 93**INKOMNA SKRIVELSER**

.....

§ 94**Rapport ekonomi september**

Förvaltningschefen delade ut ekonomisk rapport för september. Inga avvikelser utifrån prognos som redovisades i tertial 2. Personalkostnaderna kommer att öka under hösten då en vikarie är anställd from 1 oktober.

Flera ledamöter påtalade att det finns ett behov av en mer detaljerad rapport. Man vill vara mer insatt och ha kunskap om förvaltningen verksamhet ur ett ekonomiskt perspektiv, bl.a. inför budgetarbete.

Ordförande meddelade att den presentande rapporten är den som kommer att redovisas tills vidare. Frågan kommer att vidare diskuteras i presidiet.

.....

Justerande sign

Utdragsbestyrkande

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

2015-10-05

28 (28)

§ 95

Ordförandens information

Per Sjödal informerade om att presidiet varit på besök på A J Dahlbergs slakteri.

---

§ 96

Förvaltningschefens information

Mona Wrethman informerade om att hon för närvarande är vikarierande förvaltningschef tom 31 oktober. Kommunchefen Ove Törnqvist har meddelat att det ännu inte är klart vilken befattning en ny chef på förvaltningen kommer att ha. Därför är det också oklart när rekryteringen kan påbörjas.

Situationen är påfrestande för personalen och har pågått ända sen i januari 2015 då rekryteringsprocessen för att anställa en ny chef skulle ha påbörjats. Företagshälsovården Avonova är inkopplade. Mycket tid och kraft krävs för fackligt arbete.

Cecilia Immonen har anställts som vikarie under 6 mån from 1 oktober.

---

§ 97

Övrig fråga

Flera ledamöter påtalade svårigheter och tekniska problem med handhavandet av Surface Pro. Problemen var av skiftande karaktär.

Ordförande meddelade att han tar kontakt med IT.

Ledamöter önskade att kallelse med handlingar ska läggas ut på hemsidan. Nämndens kallelse läggs idag ut på hemsidan, men personuppgifter och fastighetsbeteckningar är borttagna. Inga handlingar läggs ut. Ärenden som gäller myndighetsutövning får ej enligt PUL publiceras. Förvaltningschefen återkommer i denna fråga.
